

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Ang. förslag på Åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar i Stockholms län (dnr 501-16358-2023)

Bakgrund

Om remissen

Kommunen har mottagit en remiss från länsstyrelsen rörande förslag till Åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar och tillhörande undersökning om betydande miljöpåverkan i Stockholms län. Remissvaret ska vara länsstyrelsen tillhanda den 31 augusti 2023.

På grund av tidsnöd kan inte miljö- och stadsbyggnadsnämnden yttra sig i ärendet. Därför handläggs denna remiss i form av ett tjänstepersonutlåtande vid miljö- och stadsbyggnadskontoret. Remissen i sig handläggs av miljösamordnaren på tekniska kontoret och beslut i ärendet sker av kommunstyrelsen.

Miljöchef har informerat om remissen vid miljö- och stadsbyggnadsnämndens miljöutskott den 9 maj 2023, varvid miljöutskottets synpunkter och input har beaktats i yttrandet.

Om åtgärdsprogrammet

Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram förslag till ett nytt åtgärdsprogram som ska ersätta Rapport 2012:34 Åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar i Stockholms län. Syftet med åtgärdsprogrammet är att sänka halterna av kvävedioxid och partiklar vid risk för överskridande av miljökvalitetsnormerna och därmed förbättra möjligheterna att skydda människors hälsa. I förslaget har 19 åtgärder tagits fram som ska bedrivas under programmets sexårsperiod.

Åtgärdsprogrammet har utarbetats i samverkan med Trafikverket, Stockholms stad och Södertälje kommun som tillsammans med länsstyrelsen har ingått i projektets styrgrupp. Representanter från samtliga parter har även suttit med i en arbetsgrupp som tagit fram och bearbetat åtgärdsprogrammet och formulerat de föreslagna åtgärderna. Länsstyrelsen är huvudansvarig för projektet och för det förslag till åtgärdsprogram som nu sänds ut på samrådsremiss.

Utöver generella synpunkter önskar länsstyrelsen specifikt ställningstagande från berörda aktörer avseende de föreslagna åtgärder som de utpekats som ansvariga för. Vidare önskar länsstyrelsen synpunkter på den undersökning om betydande miljöpåverkan som tagits fram i samband med åtgärdsprogrammet.

Luftkvaliteten i Stockholms län har under de senaste åren successivt blivit bättre tack vare nyare fordonsflotta och minskad intransport av luftföroreningar, men även till följd av ett kontinuerligt åtgärdsarbete i enlighet med det åtgärdsprogram som fastställdes av länsstyrelsen år 2012.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Trots förbättrad luftkvalitet förekommer fortfarande tendenser till överskridanden av miljökvalitetsnormerna (MKN) för kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM10) på flera platser längs det statliga vägnätet och vissa lokala vägsträckor främst i Stockholms stad och Södertälje kommun. Därför har länsstyrelsen i samverkan med Trafikverket, Stockholms stad och Södertälje kommun nu tagit fram ett nytt åtgärdsprogram utifrån dagens förutsättningar. Många av åtgärderna bedrivs redan i dagsläget, antingen i enlighet med nuvarande åtgärdsprogram från 2012 eller vid sidan av åtgärdsprogrammet.

Följande åtgärder listas för PM10 där Trafikverket respektive Länsstyrelsen i Stockholms län är ansvarig.

1. Dammbindning
2. Tidig vårstädning
3. Säsongsanpassad hastighetsänkning
4. Kommunikationsforum

Bedömning

Luftkvaliteten i Danderyd

Kommunen har under 2022 startat egna luftmätningar. Sedan april 2022 sker luftkvalitetsmätningar vid en permanent mätstation vid Danderyds gymnasium. Vid en mobil mätstation sker sedan maj 2022 mätningar vid Mörbyskolan. Den mobila mätstationen kommer succesivt att flyttas till andra förskole- och skolområden i kommunen.

I månadsrapporten per januari-mars 2023 kan utläsas att överskridanden av MKN för NO₂ har skett vid två tillfällen vid båda lokaliseringarna avseende timmedelvärde. Vad gäller PM10, dygnsmedelvärde, har fyra överskridanden av MKN skett vid Danderyds gymnasium respektive vid tre tillfällen (timmedelvärde) vid Mörbyskolan (bilaga 1). Tillåtna överskridanden av PM10 är 35 dygn per år, varvid hela årets mätresultat måste analyseras.

E18

Det noteras att längs E18 har dammbindning utförts 2022. Detta ser miljöavdelningen som mycket positivt för att få ner halten av PM10.

Miljöavdelningen ser positivt på de informations- och kommunikationsåtgärder som är kopplade till luftkvalitet, dubbdäcksanvändning och mobilitet och som planeras. Det är ett bra initiativ att staten går i bräsch för ett sådant forum. Det är dock viktigt att forumet ger konkreta resultat i form av kommunikationskampanjer och informationsmaterial som kan nyttjas av kommunernas kommunikationsavdelningar m.fl.

Förebyggande luftkvalitetsstrategi i Danderyds kommun

Länsstyrelsen bedömer att kommuner behöver arbeta mer proaktivt för att förbättra luftkvaliteten lokalt, vilket förmodligen kommer att ha effekt i andra kommuner med.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Enligt Naturvårdsverket ska kommuner som har halter som ligger inom övre utvärderingströskel (ÖUT) ta fram förebyggande luftkvalitetsstrategier (FLIS) med mål att undvika ett överskridande i sin kommun. Länsstyrelsen bedömer att Danderyds kommun behöver ta fram en FLIS för PM10 och NO₂. Miljöavdelningen delar denna bedömning då den egna luftkvalitetsövervakningen ger vid handen att överskridande av ÖUT sker i kommunen gällande PM10 och NO₂.

För Danderyds del, bör påpekas, bidrar E18 till överskridanden av ÖUT varvid det är viktigt att Trafikverket utför åtgärder i enlighet med programmet.

SLB 25:2022 – Beskrivning av problembilden för NO₂ och PM10

I SLB beskrivning av problembilden för NO₂ och PM10 saknas en närmare redogörelse för Danderyds kommun. De andra kommunerna synes ha närmare beskrivningar med detaljkarta. Detta torde kunna kompletteras för Danderyd då kommunen starkt berörs av E18.

Generella synpunkter

Det bedöms som problematiskt att analyserna är bedömda utifrån data från 2020 års kartläggning. Sedan dess torde skillnader ha skett med tanke på den nya fordonsflottan etc.

Generellt sett är miljöavdelningen positiv till åtgärdsprogrammet som bedöms vara genomarbetat och väl belyst.

Helene Boström

Miljöchef

Bilaga 1. Månadsrapport jan-mars 2023.Opsis. M-2023-172